

Що робити з повісткою, яку вручили на блокпосту або на вулиці?

№16, 28 квітня 2022



Наталія Іверук,
юрист
EVERLEGAL

Що робити з повісткою, яку вручили на блокпосту або на вулиці? Якщо відповідно до повістки, отриманої на блокпості, не прийти, то максимум що може бути – це адміністративка?

Так, справді, нерідко в засобах масової інформації повідомляють про факти вручення військовозобов'язаним повісток не лише за адресою місця проживання або місця роботи, але й на вулиці, блокпостах або в готелях чи супермаркетах. З огляду на це постає питання щодо законності вручення повісток у такий спосіб і відповідальності, яка може настати, якщо повістку було отримано, але вимоги, зазначені в ній, не виконано.

Передусім законодавство не містить вимоги про те, що повістку потрібно вручати лише за адресою місця реєстрації (проживання) військовозобов'язаного або місця його роботи, і взагалі не визначає місця вручення повісток.

Водночас у п. 33 Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 р. № 921, встановлено, що виконавчі органи сільських, селищних, міських рад здійснюють оповіщення зазначених у розпорядженні призовників і військовозобов'язаних за місцем їх проживання під їхній особистий підпис у картках первинного обліку. Таке місце проживання може бути як адресою місця реєстрації, так і адресою місця фактичного проживання. Тобто обов'язок вручення повісток лише за місцем проживання поширюється тільки на виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, а тому **інші суб'єкти, уповноважені на вручення повісток, можуть здійснювати оповіщення військовозобов'язаних і в іншому місці, зокрема на вулиці, блокпості, у готелі або супермаркеті.**

Тож у разі спроби вручення повістки ми радимо концентруватися не на тому, де саме її вручають, а на тому, хто вручає та який її зміст, зокрема чи містить вона всі необхідні реквізити.

Зокрема, до переліку осіб, уповноважених на вручення повісток, входять:

- місцеві органи виконавчої влади (на цей час це місцеві військово-цивільні адміністрації) (абз. 23 ч. 1 ст. 17 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", пп. 1 п. 8 Указу Президента України "Про загальну мобілізацію" від 24.02.2022 р. № 69/2022, ч. 1 ст. 38 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу");
- виконавчі органи сільських, селищних, міських рад (абз. 10 ч. 1 ст. 18 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", пп. 1 п. 8 Указу Президента України "Про загальну мобілізацію" від 24.02.2022 р. № 69/2022, ч. 1 ст. 38 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу");
- територіальні центри комплектування та соціальної підтримки (пп. 1 п. 8 Указу Президента України "Про загальну мобілізацію" від 24.02.2022 р. № 69/2022, абз. 10 п. 9 Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 р. № 154, абз. 4 п. 56 Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 р. № 921);
- житлово-експлуатаційні організації, інші організації або підприємства й установи, що здійснюють експлуатацію будинків, а також власники будинків відповідно до розпоряджень районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки й рішень виконавчих органів сільських, селищних і міських рад (п. 65 Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 р. № 921);
- керівники підприємств, установ та організацій, де працівниками є особи, яких викликають (абз. 5, 6 ч. 1 ст. 21 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", пп. 1 п. 8 Указу Президента України "Про загальну мобілізацію" від 24.02.2022 р. № 69/2022, ч. 1 ст. 38 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу");
- заклади освіти (ч. 1 ст. 38 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу").

Якщо повістку вручив інший суб'єкт, то вона не може вважатися врученою належним чином. У такому разі краще взагалі відмовитися від отримання повістки, пославшись на те, що її вручає особа, яка не має відповідних повноважень на це. У такому випадку радимо зафіксувати будь-які контактні дані особи, яка намагалася вручити повістку (прізвище, ім'я, по батькові, посада, місце роботи), а також за можливості зробити фото- або відеофіксацію спроби вручення повістки неповноваженою особою. Діючи в такий спосіб, мінімізується ризик притягнення до відповідальності за відмову від отримання повістки та/або невиконання зазначених у ній вимог.

Під час вручення повістки особа, що здійснює її вручення, має встановити особу на підставі документів, які її посвідчують. Спеціальним нормативно-правовим актом, який надає вповноваженим особам право на проведення

перевірки документів під час дії воєнного стану, є Порядок перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1456.

Після того як буде встановлено особу військовозобов'язаного й підтверджено, що повістку адресовано саме йому, останній має перевірити, чи є в ній усі необхідні реквізити. Якщо ж повістку заповнено належним чином, зокрема вона підписана керівником територіального центру комплектування та соціальної підтримки, потрібно її забрати й поставити свій підпис про отримання у відповідній розписці.

Так, як впливає з положень ч. 3 ст. 22 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" від 21.10.93 р. № 3543-XII, абз. 2 ч. 1 Правил військового обліку призовників і військовозобов'язаних, який є додатком до Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 р. № 921, **повістку має бути вручено військовозобов'язаному особисто під підпис.**

Цю позицію підтверджено й судовою практикою. Зокрема, суди вважають, що повістка – це документ суворої звітності, а тому її потрібно вручати особисто військовозобов'язаному.

Сама собою повістка оскарженню не підлягає, можна оскаржувати лише дії щодо її неналежного вручення. Так, військовозобов'язаний може звернутися зі скаргою до керівника територіального центру комплектування та соціальної підтримки, працівники якого намагалися вручити або вручили йому повістку; зателефонувати за номером "102" та викликати поліцію задля фіксації факту вручення повістки всупереч установленому законом порядку або звернутися з позовом до суду.

Щодо відповідальності за неявку за повісткою, то все залежить від того, з якою метою військовозобов'язаний повинен був з'явитися до територіального центру комплектування та соціальної підтримки. Зокрема, якщо сповіщення було здійснено:

- для уточнення даних або проходження медичної комісії – буде адміністративна відповідальність за ч. 2 ст. 210¹ КУпАП у вигляді штрафу в розмірі від 200 (3400,00 грн) до 300 (5400,00 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Водночас, якщо особа неодноразово не з'являлася для проходження медичного огляду без поважних причин, таку поведінку може бути розцінено як ухилення від призову на військову службу під час мобілізації і стати підставою для притягнення до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 336 ККУ;
- для призову до Збройних Сил України – кримінальна відповідальність за ч. 1 ст. 336 ККУ у вигляді позбавлення волі на строк від 3 до 5 років;

- для виклику на навчальні збори – кримінальна відповідальність за ч. 2 ст. 337 ККУ у вигляді штрафу від 500 (8500,00 грн) до 700 (11900,00 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправних робіт на строк до 2 років.

© ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2022

У разі цитування або іншого використання матеріалів, розміщених у цьому продукті ЛІГА:ЗАКОН, посилання на ЛІГА:ЗАКОН обов'язкове. Повне або часткове відтворення чи тиражування будь-яким способом цих матеріалів без письмового дозволу ТОВ "ЛІГА ЗАКОН" заборонено.

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2022

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2022